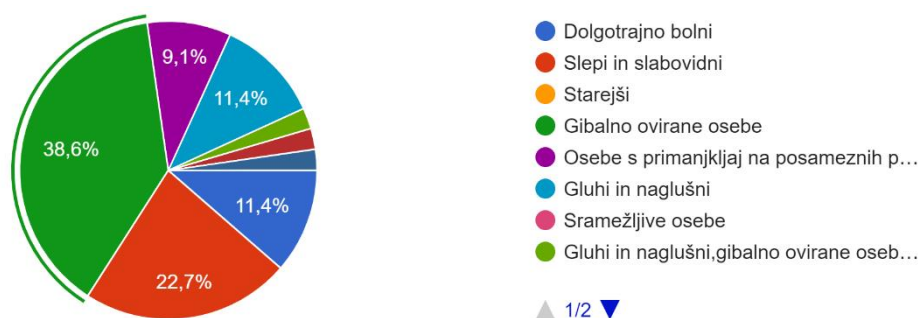

SVETOVNI DAN OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI

Pri ITS družboslovje sva dijakinji 2. letnika gimnazije, Zoja Miljković in Mia Todorović, naredili malo raziskavo, v kateri naju je zanimalo, v kolikšni meri so dijaki naše šole ozaveščeni o ljudeh s posebnimi potrebami.

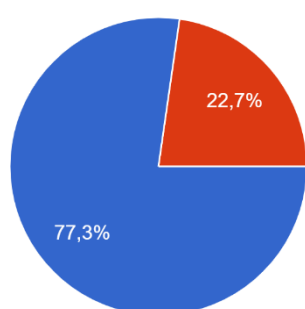
Anketo je rešilo 44 dijakov 2. in 3. letnika gimnazije.

1. Kdo po tvojem mnenju spada med osebe s posebnimi potrebami?

Večina dijakov je odgovorilo, da med osebe s posebnimi potrebami spadajo gibalno ovirane osebe, kar je tudi res. Na drugo mesto so postavili slepe in slabovidne. Večina ljudi misli, da so osebe s posebnimi potrebami samo tiste, ki potrebujejo pomoč, vendar k njim spada še veliko drugih: osebe z duševnimi motnjami, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni ter ostali.

2. Ali poznaš kakšno osebo s posebnimi potrebami?

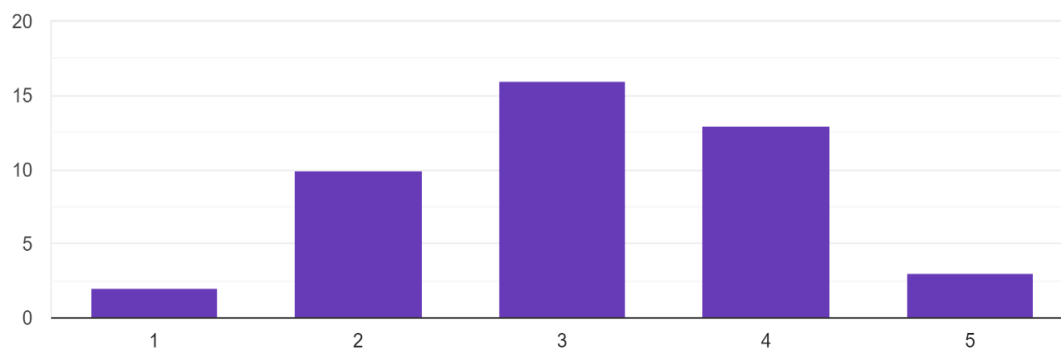

Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) kar 15 % svetovne populacije živi z neko obliko invalidnosti oziroma posebnih potreb.

Okrog sebe imamo veliko ljudi, ki se borijo z različnimi kroničnimi boleznimi in duševnimi motnjami, na kar nismo pozorni, saj so nekatere posebne potrebe nevidne in jih težko opazimo.

3. Preberi trditve. Na lestvici od 1 do 5 označi, ali se z njimi strinjaš ali ne. Številka 5 pomeni, da se s trditvijo popolnoma strinjaš, številka 1 pa, da se s trditvijo nikakor ne strinjaš.

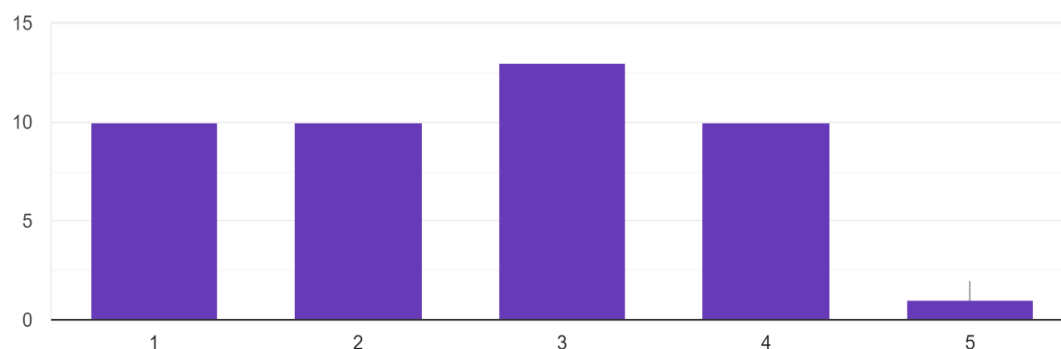
Trditev: Ljudi s posebnimi potrebami lahko v družbi enostavno opazimo.

Pri tej trditvi so bili dijaki precej neodločeni.

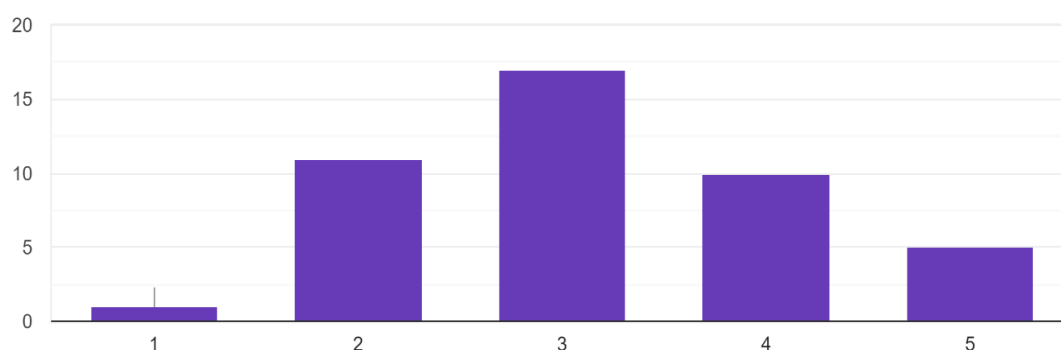
Nevidne posebne potrebe so opredeljene kot posebne potrebe, ki niso takoj očitne. Nekateri ljudje z motnjami vida ali sluha, ki ne nosijo očal ali slušnih pripomočkov, morda niso očitni invalidi. Poleg tega med nevidne posebne potrebe uvrščamo tudi duševne motnje ter dolgotrajno bolne.

Trditev: Ljudje s posebnimi potrebami vedno potrebujejo pomoč.

Veliko invalidov je zelo samostojnih in so si sami sposobni pomagati. Če bi radi pomagali nekemu s posebnimi potrebami, ga najprej vprašajte, ali pomoč potrebuje, preden ukrepate.

Trditev: Življenja ljudi s posebnimi potrebami so popolnoma drugačna od življenj ljudi brez posebnih potreb.

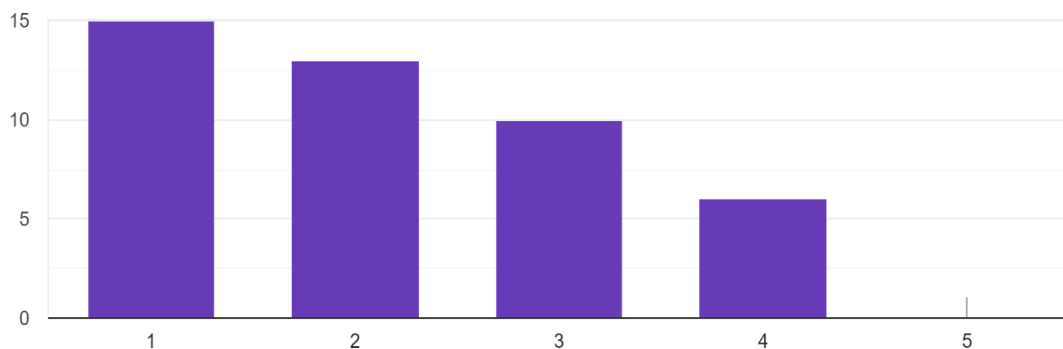

Dijaki so glede te trditve imeli zelo različna mnenja.

Na splošno ljudje s posebnimi potrebami živijo enako kot vsi ostali: hodijo v šolo, se poročajo, delajo, imajo družine, plačujejo davke ...

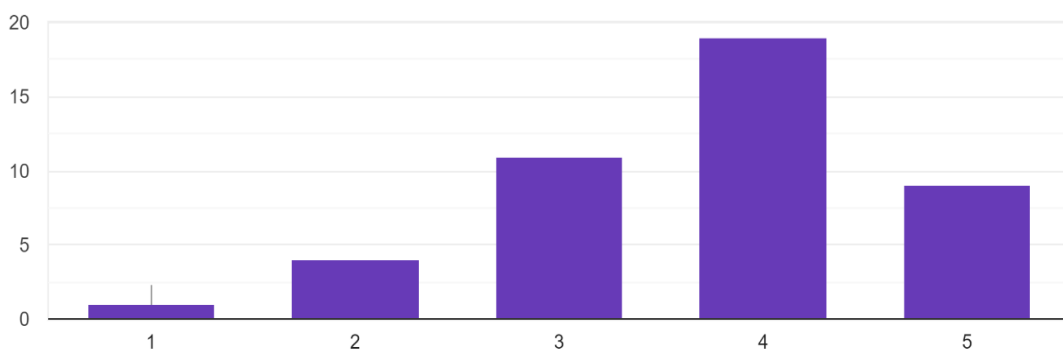
Glede na vrsto posebnih potreb pa je opravljanje nekaterih dejavnosti lahko precej drugačno. Na primer, ljudje z omejeno uporabo rok in nog lahko vozijo, vendar bo njihov avto opremljen z ročnimi upravljalniki in po možnosti s posebnim ročajem za oprijem volana.

Trditev: Osebe z okvaro sluha ne morejo govoriti.

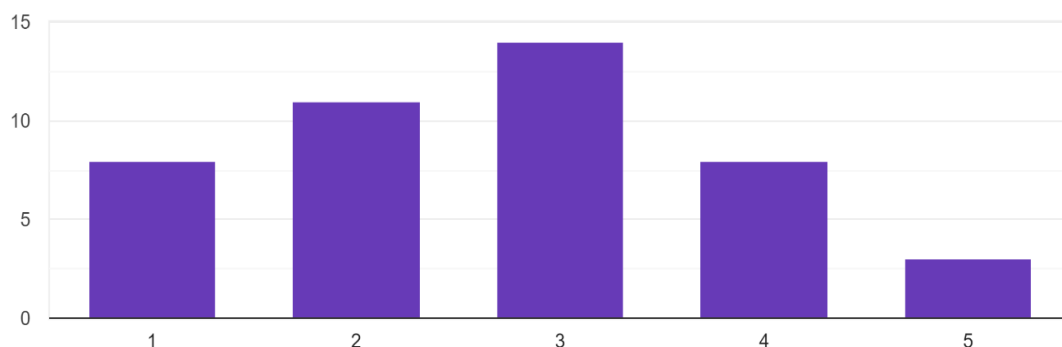
Okvara sluha ne vpliva na glasilke, čeprav lahko vpliva na osebo, da ne more slišati in spremljati zvokov, ki jih oddaja. Nekateri ljudje, ki so gluhi, se odločijo, da ne bodo uporabljali svojega glasu, medtem ko se drugi odločijo govoriti. Vrsta in stopnja izgube sluha, pa tudi starost osebe, ko izgubi sluh, vpliva na govor.

Trditev: Ljudje z okvarami vida imajo odličen sluh.

Dijaki so se sicer s to trditvijo v veliki meri strinjali, a ne drži. Človek, ki je slep ali ima okvaro vida, nima boljšega oziroma bolj izostrenega sluha. Vendar pa so ljudje, ki imajo okvaro vida, bolj odvisni od svojega sluha in so tako bolj naravnani na zvoke kot nekdo brez okvare vida.

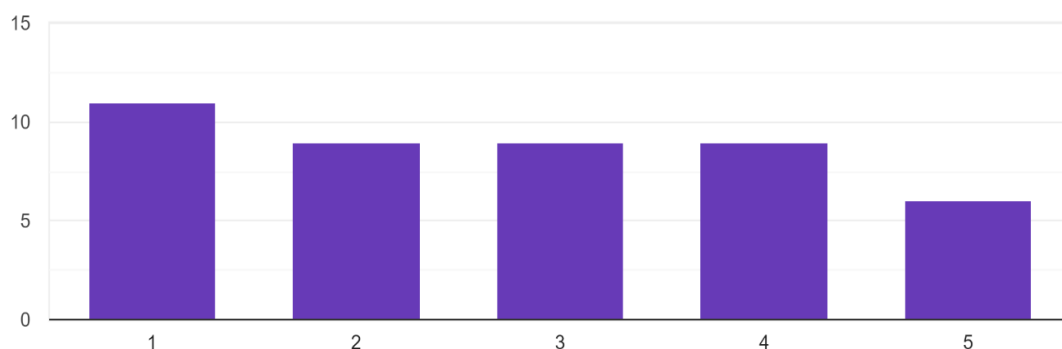
Trditev: Invalidi lahko delajo le na posebnih delovnih mestih, ki so prilagojena posebej zanje.

Večina dijakov se s to trditvijo ni strinjala, kar drži.

Ljudem ne bi smeli odrekati možnosti zaposlitve na podlagi posebnih potreb, ki jih imajo. Samo zato, ker mislimo, da obstaja en način, kako stvar opravljati, še ne pomeni, da drugi načini, ki so enako učinkoviti, ne obstajajo.

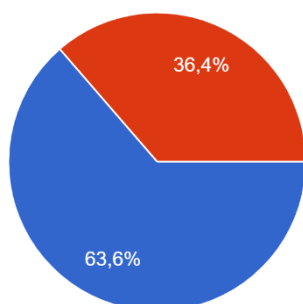
Trditev: Če nekdo uporablja invalidski voziček, pomeni, da ne more hoditi.

S to trditvijo se večina dijakov ni strinjala, kar drži.

Oseba lahko uporablja invalidski voziček za različne namene, npr. prevoz bolnih ljudi v bolnišnici.

4. Preberi naslednje trditve in označi, ali se z njimi strinjaš ali ne.

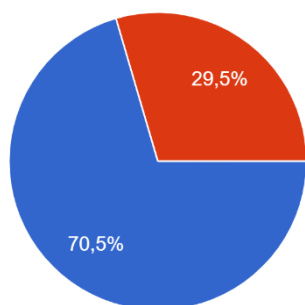
● DA
● NE

Trditev: Število ljudi s posebnimi potrebami se v svetu zelo hitro povečuje.

Večina dijakov je odgovorila z DA, kar je pravilno. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) se

število invalidov oziroma oseb s posebnimi potrebami povečuje. Naraščanje števila invalidov je v glavnem posledica staranja prebivalstva (vedno večji je delež starejših invalidov in čedalje daljša je življenjska doba starajočih se invalidov) in pogostejšega pojavljanja kroničnih bolezni, kot so sladkorna bolezen, srčno-žilne bolezni, rakava obolenja in duševne motnje.

Trditev: Med ljudi s posebnimi potrebami lahko uvrstimo kar 10 % svetovne populacije.

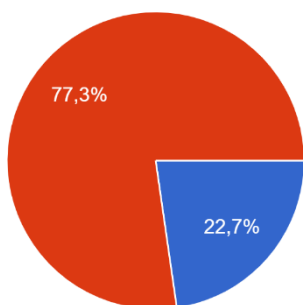
● DA
● NE

Večina dijakov se je s to trditvijo strinjala, a je po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) ta delež še večji, nekje okrog 15 %.

Morda se invalidov v vsakdanjem življenju ne vedno vidi, vendar je organizacija WHO identificirala več kot 1 milijardo invalidov po svetu, od

katerih jih 20 % živi z velikimi funkcionalnimi težavami v svojem vsakodnevem življenju.

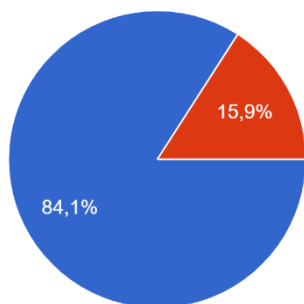
Trditev: Ljudje s posebnimi potrebami so bili med pandemijo Covid-19 manj prizadeti, saj so se večinoma zadrževali doma.

● DA
● NE

Osebe s posebnimi potrebami spadajo med ene najbolj prizadetih prebivalcev pandemije COVID. Tudi v normalnih okoliščinah je manj možnosti, da invalidi dostopajo do zdravstvenega varstva, izobraževanja, v COVID krizi se je to samo še povečalo.

Trditev: Za ljudi s posebnimi potrebami je večja verjetnost, da bodo brezposelni v primerjavi z drugimi.

● DA
● NE

Po podatkih Mednarodne organizacije dela (ILO) je temeljno načelo demokratične družbe zagotoviti invalidom enake pravice in možnosti, da dobijo in tudi obdržijo zaposlitev po svoji izbiri ter glede na svoje sposobnosti. Osebe s posebnimi potrebami so ena najbolj

ranljivih skupin na trgu dela, ki se pri zaposlovanju in razvoju poklicne kariere soočajo s še posebej velikimi težavami. V Evropski uniji je bilo leta 2003 zaposlenih le 40 odstotkov delovno aktivnih invalidov oziroma oseb s posebnimi potrebami v primerjavi s 64 odstotki oseb brez invalidnosti. Poleg tega imajo invalidi skoraj dvakrat večjo verjetnost, da bodo imeli zaposlitev kot invalidke. Stopnje brezposelnosti se razlikujejo tudi med vrstami invalidnosti, ki je najvišja med tistimi z duševno boleznijo.

5. Danes se v medijih večkrat uporablja izraz inkluzija. Ali bi znal razložiti, kaj pomeni?

Več kot polovica dijakov je odgovorila, da ne vedo. Mnogi so pojem inkluzija povezali z vključevanjem, integracijo ali pa s prilagajanjem.

Inkluzija je razvojni proces, ki teče vse od rojstva. Pomeni vključevanje otrok s posebnimi potrebami v redne skupine vrtcev ali šol zaradi boljšega usposabljanja otroka in sprejemanja različnosti v družbi nasploh.

Viri:

V septembru 2014 je bilo med registriranimi brezposelnimi osebami v Sloveniji 15,7 % invalidov. Dostopno na povezavi: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/4916>

Myths and Misconceptions of People with Disabilities. Dostopno na povezavi: <https://www.museumofdisability.org/docs/myths-and-misconceptions.pdf>

Myths and Facts About People with Disabilities. Dostopno na povezavi: https://www.govst.edu/uploadedFiles/Academics/Colleges_and_Programs/CHHS/Departments/Addictions_Studies_and_Behavioral_Health/Myths%20and%20Facts%20About%20People%20with%20Disabilities.pdf

Zoja Miljković in Mia Todorović, ITS Družboslovje

